

Expedient: M2412021000012 X2021002805
ACCIÓ DE GOVERN

DICTAMEN AL PLE DE L'AJUNTAMENT

IDENTIFICACIÓ DE L'EXPEDIENT

Expedient número: M2412021000012 Per elaborar una llei de millora urbana, social i ambiental de barris i viles (nova llei de barris).

Tràmit relacionat: Proposta de resolució presentada pel grup municipal Sant Vicenç en Comú – Podem, per elaborar una llei de millora urbana, social i ambiental de barris i viles (nova llei de barris).

Els barris i viles on viuen els sectors populars del nostre país, son, en molts casos, herència de processos d'urbanització expansius, uniformadors, d'alta densitat i baixa qualitat de la construcció i es veuen inevitablement afectats –d'una part- pels impactes de la crisi econòmica i social de la darrera dècada, amb greu incidència del atur, de la precarietat, de les baixes pensions, dels desnonaments, i –d'altra part- per l'emergència climàtica, la crisi sanitària, la dificultat d'accés a subministraments bàsics com l'aigua i l'energia elèctrica, el deteriorament dels espais públics i la insuficiència d'equipaments públics i de serveis de promoció personal i econòmica.

És indiscutible que la Llei 2/2004, de 4 de juny, de millora de barris, àrees urbanes i viles que requereixen una atenció especial continua sent una referència normativa. Aquesta llei tenia per objecte promoure la rehabilitació integral de barris i viles per evitar-ne la degradació, millorar les condicions de les persones residents en aquestes àrees, i afavorir la cohesió social. Per aconseguir-ho, la llei establí la creació d'un fons econòmic a disposició dels ajuntaments que presentaven projectes d'intervenció integral amb l'objectiu de la millora urbanística, social i econòmica dels barris. El pla de barris va dur a terme 143 actuacions amb un pressupost de quasi 1.000 milions d'euros, fins a la seva interrupció el 2010.

16 anys després de l'aprovació d'una normativa innovadora, inclusiva i sensible amb les classes populars dels nostres barris, es torna a imposar la necessitat de rehabilitar i millorar la qualitat de vida dels veïns i veïnes.

A la visió tradicional que els fenòmens d'exclusió citats estarien especialment vinculats a barris i zones densament poblades de les ciutats grans i mitjanes, en entorns econòmics industrials i de serveis, en els darrers anys s'hi ha vingut a afegir la constatació que aquestes problemàtiques afecten també a les poblacions de la Catalunya interior, ja sigui en entorns rurals ja sigui en ciutats i viles d'antiga tradició manufacturera –colònies industrials.- d'agroindústria o de centre de serveis –capitals comarcals o nuclis que articulaven i donaven serveis de tota mena a un conjunt de pobles i viles del seu entorn-, que en les darreres dècades han vist minvar o simplement desaparèixer sectors productius, amb la conseqüència inevitable del despoblament –emigració de població jove i en edat

Expedient: M2412021000012 X2021002805
ACCIÓ DE GOVERN

laboral- envelliment de la població, degradació del parc d'habitatges tradicionals o de grups d'habitatges de mala qualitat, deficiència dels serveis bàsics i infraestructures.

Es confirma que les desigualtats socials i la degradació urbanes i territorials van íntimament associades i es retroalimenten, i que es donen tant en les zones metropolitanes i en grans conurbacions o grans ciutats, com a les petites ciutats i viles de les zones rurals i de muntanya.

La crisi sanitària generada per la pandèmia de la COVID 19 ha posat més en evidència aquestes desigualtats, als barris vulnerables hi ha major densitat, més proximitat física, els habitatges són més petits, tenen menys ventilació i no disposen d'espais públics de qualitat. El mapa de la renda per càpita de moltes ciutats del nostre país és pràcticament idèntic al mapa de la incidència del virus. Les zones més empobrides de les ciutats, amb més densitat i amb més atur coincideixen gairebé exactament amb les zones amb més afectació de la Covid-19.

La crisi climàtica ens ha demostrat, una vegada més, que els sectors socials més vulnerables reben un impacte negatiu major i els seus efectes són majors. Els barris i viles amb edificacions i infraestructures de major antiguitat, obsoletes, pateixen en major mesura totes les conseqüències de l'emergència climàtica: les condicions d'habitabilitat i accessibilitat són manifestament insatisfactòries, fa més calor durant les onades de calor i requereix major esforç per escalfar-les durant les onades de fred, estan més exposats a les conseqüències de la pobresa energètica, els afecten més les pluges i l'efecte illa de calor, disposen de menys espais verds per habitant i és el primer lloc on desapareix el comerç de proximitat i les feines associades.

En aquesta conjuntura és urgent un canvi de paradigma que es fonamenti en l'urbanisme ecològic, en la rehabilitació residencial i en la renovació urbana i rural. Els barris i viles amb baix nivell de renda no poden quedar fora de la transició ecològica. Aquest procés de transformació econòmica i ambiental ha de ser socialment just, amb unes polítiques públiques perquè els barris i viles més empobrits participin de la gran transformació que suposa el repte de la crisi climàtica.

La rehabilitació no ha de quedar en una simple recuperació arquitectònica, sinó que ha d'ubicar-se en l'ordre físic, amb la recuperació arquitectònica exterior i interior dels edificis i amb la reurbanització general dels barris; en l'ordre funcional, dotant-los de vida econòmica, en la mesura del possible, i en l'ordre social, potenciant el sentiment de pertinença al lloc, de vida quotidiana, de veïnatge, intentant evitar els processos de gentrificació que es podrien donar mitjançant l'expulsió per raons econòmiques dels habitants actuals d'aquests espais.

La política de transició ecològica urbana és una peça clau del projecte de Green New Deal per Catalunya i un dels projectes fonamentals de la reconstrucció

Expedient: M2412021000012 X2021002805
ACCIÓ DE GOVERN

econòmica. Un projecte que respon als criteris de cohesió social, creació d'ocupació i transició ecològica del Fons de recuperació europeu NextGenerationEU.

La importància de les actuacions ecourbanístiques de rehabilitació amb un gran valor contracíclic en l'economia local, han de permetre fixar les persones residents als barris, atreure població més jove i una major barreja social consolidar iniciatives comunitàries i de solidaritat veïnal i millorar les condicions mediambientals, educatives i de salut de la ciutat.

Els fenòmens que tenen com a comú denominador la concentració en barris, zones o viles molt concretes de problemes d'ordre social i econòmic, amb la insuficiència dels serveis públics i la manca d'infraestructures, requereixen polítiques i accions públiques innovadores, transversals i coordinades, tant d'acció i inversió públiques directes, com de foment i suport als particulars i a la iniciativa privada, que integrin accions en el teixit social i econòmic i en el teixit territorial i urbà. I això s'ha de fer de forma planificada, acordada i participativa amb els agents que actuen sobre els àmbits afectats: autoritats locals, representants del teixit social i econòmic, entitats culturals, del tercer sector, entitats ecologistes.

En definitiva, unes noves polítiques públiques urbanes i rurals que han de ser secundades per una nova legislació a Catalunya i un fons econòmic que permeti desenvolupar-les.

Es proposa al Ple amb el dictamen favorable de la Comissió Informativa General l'adopció del següent:

ACORDS

PRIMER.- Instar el nou govern de la Generalitat a l'elaboració una Llei de millora urbana, social i ambiental de barris i viles (nova llei de barris) com a primer projecte de la pròxima legislatura.

SEGON.- Acompanyar aquesta llei d'un Fons de recuperació social, urbana i ambiental de barris i viles de Catalunya nodrit amb recursos del govern de la Unió Europea, de l'Estat i del govern de la Generalitat

TERCER.- Comunicar aquests acords al Ministeri de Transició Energètica i Repte Demogràfic, al Ministeri de Transports, Mobilitat i Nova Agenda Urbana, al Departament de la Presidència, al Departament de Territori i Sostenibilitat, al Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, a la Presidència de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, als grups polítics del Parlament Europeu, Congrés i Senat i Parlament de Catalunya i les entitats municipalistes de Catalunya.

Sant Vicenç dels Horts, 9 d'abril de 2021